

САМУР

№ 1 (366) 2024-йисан 26-январь

Онлайн

1992-йисан январдила акъатзава

Цийивилер

www.samuronline.com

СЕЧКЙРИЗ ГЪАЗУРВИЛЕР АКВАЗВА

2024-йисан 7-февралдиз чи республикада вахтунилай вилик Президент хядайд сечкияр кыле фида. Сечкиярин Кылин Комиссияди «Цийи Азербайжан» партияди кандидатвал къалурнавай Илгъам Гъейдаран хва Алиев Азербайджан Республикадин Президентвиле кандидат къалурун тестикъарайдалай гуьгъуьниз мад ругуд касдин кандидатвал тестикъарна.

Эхиримжи гылера Президент хядайд сечкияр 2018-йисан апрелдин вацра кыле тухванай. А чъавуз гилан Президент Илгъам Алиева сечкиярин 86,2 % къван сес къватна. Адаз 3,959 миллион инсанди сес ганай.

2016-йисан сентябрдиз Конституцияда дегишвилер авун патал референдум кыле тухванай ва уьлкведин Кылин Къанунда 29 дегишвал авунай. И дегишвилерикай сад президентвилин вахт артухарунихъ галаз алакьалу тир. Цийи дегишвилер къадайдвал, президентвал 7 йисуз кыле тухудай ихтияр ганва. Гъавилай сечкияр 2025-йисуз кыле фена кданзавай.

Са гафни авачиз, Президент Илгъам Алиеван регъбервилик кваз эхиримхи 20 йисуз Азербайжанди чъехи агалкъунар гъилик авуна. Чи уьлкведин экономика вилик фена, халкъдин яшайиш хъсанвилерихъ дегиш хъана. Илгъам Алиев кыле аваз Азербайжанди Къарабагъ эрмени чапхунчийрикай азад авуна. Им чи Президентдин тарихдин метлеб авай лап чъехи агалкъун я. Исятда азад хъанвай чилер къвачел акьалдар хъийизва. Къарабагъдин шегъерарни хуьрер чкадиз хкун патал гзаф эцигунар ва абадвилер тухузва.

Республикада кыле тухузвай зурба эцигунри, абадвилери ва маса хийирлу крари, гъакъни Президентдин къецепатан сиясатди вири дуньяда Азербайжандин нуфуз хкаж хъанвайди субутзава.

Алай вахтунда сечкияр хъсандиз кыле тухун патал герек тир гъазурвилер аквазва. Сечкиярин гуьзчивал авун патал къецепатан уьлквейрин, гъакъни СНГ-дик экечнавай уьлквейрин векилриз эверда. Бязи къецепатан уьлквейра сечкиярин пунктлар тешкилда. Алатай сечкияр хъиз, виликай къевзмай сечкиярини Азербайжандин агъалийри мукъувай иштиракда.

СТАЛ СУЛЕЙМАНАН ЙИС

халкъдин мурадлар, адан шадвилерни хажалатар шайри гзаф эсерлу, цийи къалубдин мани – шийри элкьуьрнай».

1957-йисуз Бакудин киностудияди Стал Сулейманан уьмуьрдин рекъиз ва яратмишунриз талукъарнавай «Мани икI арадал къевзва» твар ганвай художественный фильм чугуна. 1969-йисуз адан тварцихъ СССР-дин почтадин марка чапдай акьудна. Дагъустанда Стал Сулейманан твар алай район ава. Эдебиятдин рекъий чъехи агалкъунар къазанмишай дагъустанвийриз Стал Сулейманан тварцихъ галай премия гузва. Гукуматдин Лезги Драмтеатрдал, Астрахандин са гимидал адан твар ала. Дуньядин 30-далай гзаф шегъеррин куьчейриз шайрдин твар ганва.

Шайрдин яратмишунрин философияди, адан шийрин халкъ рахадай чъалаз мукъвавили, фикиррин деринвилер вири гъейранарзава. Халкъдин ичтимаи дердер къелемдиз къачур, вичин уьмуьрдин эхирдалди гъахъсузвилерихъ галаз женг чугур, аямдин татугавилер винел акьудна айгъамралди русвагъ авур чъехи устадин чъаларин къиметлувал гилан девирда генани артух хъанва. Адан сатира (ягъанатар), юмор (айгъамар) ва несигатар лугъуз тежедай къван метлебу ва таъсирлибур я.

Чи редакцияди Стал Сулейманан йис тир алай йисуз шайридикай ва адан яратмишунрикай газетдиз дагъана марагълу макъалаяр акьудда. Агъадихъ чна шайрдин кве шийр ва камаллу гафар гузва.

■ Алай йис лезгийрин чъехи камалъгли, Дагъустандин сад лагъай халкъдин шайр, XX асирдин Гомер Стал Сулейманан 155 йисан юбилейдин йис я. И вакъиадихъ авсиятда Дагъустан Республикадин гукуматди талукъ къарар къабуннава. Вичин эсерар дуньядин 100-елай гзаф чъалариз элкьуьрнавай Стал Сулеймана лезги халкъ ва Дагъустан вири дуньядиз сейли авуна.

Шайрдин яратмишунриз цудралди машгъур шайри ва къырагри лайихлу къимет ганва. Дагъустандин халкъдин шайр, вири дуньядиз сейли Расул Гъамзатова адакай икI кхенай: «Сулейманалди чи дагълар къакъан, гуьул дерин хъанва. Ада масабур хъиз

илимдин университетар куьтягънач, уьмуьрдин университетар къелна. Ам лап хъсан кар чидай лежбер, къуьл ва чилин маса няметар гъасилдай устлар тир. Шайрвилер алакьунрин чъехи устадин хъана. За Сулейманан хайи чилиз икрамзава. Чаз Сулейман хътин инсан гайи кьез баркалла».

Урусрин вири дуньядиз сейли къыраг Михаил Шолохова лагъанай: «Лезги шийрадихъ гелкъевзайбуру Стал Сулейманан поэзиядин дувулар тайинарун, адан шийрадидин чъал чирун патал чъехи тир къвалах тухвана къанзава...»

...Стал Сулейман халкъди вичи арадиз гъанвай, Совет гукуматдин береда чъехи гуьрмет къазанмишнавай халисан халкъдин чъехи шайририкай тир. Хайи

ЖЕГЪИЛ ШАИРРИЗ

Гъар шайрдин вичин буржи:
Дуьз гафар жагъурна къанда.
Юлдашарин чъехи-гъвечи
Бейтерал юзурна къанда.

Мезни къанда чиз рахадай,
Гъам векил жен жуван патай,
Гъар са кардив вичив къадай
Чъалар гъакI туькьуьрна къанда.

Метлеб гзаф, гафар куьруь,
Михьибур жен, ири-ири,
Гъавурда юлдашар вири
Твадай, - гъакI фикирна къанда.

Жув хъсан гъавурда гъатиз,
Дуньядикай са затI къатиз,
Лазим гафар жува къватиз,
Усалбур чукьурна къанда

Гагъ жеда лап четин гъалар,
И шайризи къеви талар,
Жуваз герек тир а чъалар
Сад садак кукьурна къанда.

Са зерре къван айиб, хата
Титан герек жуван пата.
Заманада вуч аватIа
Ахтармишиз чирна къанда.

Стал Сулейманан къилих:
Авай гаф тавун я чуьнуьх.
Гъар шайри вичин ишигъ
Экв гуз гъакI куькьуьрна къанда.

НУБАТСУЗ РАХАМИР

Мидьякар жуваз такуна,
Вун масдан сивий рахамир.
Нубатсуз тагъсиб чугуна,
Ахмакъдан патай рахамир.

Дар рекъерай къвала-къвалахъ
Фимир, чур жеда ви къвалахъ.
Чир тавуна гъахъни нагъахъ,
Гаф пара къевий рахамир.

Зурзур ийиз на ви гъилер,
Ажудаз экъисиз вилер,
Туна чанда пара хъилер,
Юлдашдив мидья рахамир.

Вич жеда са кесиб лезги, -
Адакай вун жемир муьскуь.
Ай Сулейман Сталски,
Вунни акI цавай рахамир.

КАМАЛЛУ ГАФАР

Дуст я лугъуз, куьгъне душман
Къамир, ви рикI шад жедайд туш.

Вичихъ намус, ар авачиз,
Гъиле я пайгар авачиз,
Пагъливан яз твар авачиз,
Телдин винел къугъваз къанда.

Гъар гафуниз, гъар са ери
Аваз, лагъайбур я вири.

Чир жеч инсан акулалди,
Гафар зурбаз рахуналди.

Гъар гъи касди чугъваз жафа,
Анжах гъадаз дад гуда фа.

Я иеси кьей керекул,
Вазни патрумдаш хъана хьи.

Гъар гъи касдихъ нагагъ чирвал
ХъайтIа, жеч гъич зарар, завал.

ЛЕЗГИ ПОЭЗИЯДИН МЯРЕКАТ

Алатай йисан 26-декабрдиз Магъачкъалада, тарихдин «Урусат – зи тарих» паркуна лезги шииратдин йикъаз талукъарнавай мярекат чи халкъдин сейли шаир, гьикаятчи, композитор, Бакуда лезги члалал акъатзавай «Самур» газетдин килин редактор, кинорежиссер, Азербайжан Республикадин медениятдин лайихлу къуллугъчи Седакъет Къайинбеган руш Керимовадин юбилейдин мярекат кьиле фена. Ам лезгийрин милли медениятдин федеральный дережадин автономиядин (ФЛНКА) «Милли кӀвачел акъалдаруни» фондунин куьмекдалди арадиз гъанвай. Къейд ийин хьи, и юбилейдин няни 2023-йисуз лезги халкъдин медениятдин уьмуьрда кьиле феи кьетӀен вакъайрикай садаз элкьвена.

Лезги шииратдин йикъаз талукъарнавай мярекатдин килин игит Седакъет Керимова тиртлани, анал алатай йисуз юбилейер къейд авур лезги халкъдин са шумуд шаир – Нуреддин Шерифов (140 йис), Хуьруьг Тагъир (130 йис), ШагъЭмир Мурадов (110 йис), Шихнесир Къафланов (100 йис), Сажидин Саидгъасанов (90 йис) ва Мердали Жалиловни (80 йис) рикӀел хкана. Абурун портретар залдин сегънеда туькӀурнавай чӀехи баннердал акъуднавай. Гъа шаиррин шиирар Магъачкъаладин 11-гимназияда лезги члалан муаллим Индира Амахановади тарс гузвай аялрин са кӀеретӀди гъаф фасагъатдиз кӀелна.

Межлис кьиле тухузвай Гуьллер Камиловадини Владик Батманова юбилейдин мярекат ачухун патал ФЛНКА-дин регъбер Васиф Гъасановаз сегънедиз эверна. Ада юбилярдив ва залда кӀватӀ хъанвайбурув миллетрин алакъайрин жигъетдай Россиядин Президентдин патав гвай Советдик квай Ариф Керимован патай тебрикдин гафар агакъарна.

Гуьгъуьнлай мярекатдиз аганвай гуьрметлу мугъманриз гаф гана. Абурун ара-

да Дагъустандин Халкъдин Собранидин депутат Имам Яралиев, РД-дин Ичтимаи палатадин кьил Азизбег Черкесов, РД-дин Гьукуматдин Председателдин заместитель Нариман Абдулмуталибов, РД-дин милли сиясатдин ва диндин крарин рекъй министр Энрик Муслимов, Россиядин халкъарин кӀвалин директордин месляти Тимур Мугъамедов, ДГПУ-дин професор Шайдабег Мирзоев, и цӀарарин автор – Дагъустандин Къхъирагрин КӀватӀалдин секретарь ва лезги эдебиятдин хилер регъ-

бер, Дагъустандин халкъдин шаир Хуьруьг Тагъиран хва, таржумачи-шаир Максим Алимов ва масабур авай.

Мярекатдин мугъманрикай сад тир, Волгограддай и мярекатдиз аганвай Гьилиал Аскерова вичин чӀехи буба, лезгийрин тӀвар-ван авай шаир, Азербайжанда сифте яз лезги члалал газет арадал гъайи Нуреддин Шерифовакай кхъена чапдай акъуднавай ктабдикай ихтилатна. Седакъет Керимовадикай рахадайла, ада ам фадлай «Дагъустандин халкъдин шаир» тӀвар гуниз лайихлу тирди къейдна ва РД-дин кхъирагрин Союздивай, республикадин гьукуматда кӀвалахзавай чи халкъдин векилривай и месэла гъялунин карда куьмек гун тӀалабна.

РФ-дин лайихлу артист, Дагъустандин

халкъдин артист, СтӀал Сулейманан тӀварунихъ галай Лезги театрдин актер Абдуллагъ Гъабибова Седакъет Керимовадин «Лезгинкадал илига» шиир эсерлувилелди кӀелна. Адахъ галаз санал сегънедиз екьечӀай Лезги театрдин директор Динара Эминовади милли театрдин коллективдин патай С.Керимовадиз юбилей мубаракна.

Мярекат гафарни макъамар С.Керимовадиз махсус тир манийри мадни гурлу авуна. Манияр тамамрайбурун арада Дагъустандин халкъдин артист Роза Максумова,

шииратдин багъда акӀурнавай къелемри, абурун цӀирери виниз тир бегъер тагана жедани? Зун члалахъ я хьи, чи эдебиятдиз аганвай жегъилрихъ зурба агалкъунар жеда...

С.Керимовадин «Чун лекъер я» шиирдикай мярекатдал гъафбуру чпин фикрар лагъана. Лекъ лагъайла, фикрдин цава азаддиз лув гузвай къуш къевезва. Амма шаирдин килин фикир инсан тек са къушрав геькигун туш. Ина ихтилат кьилихрикай физва, лекърен къамат чи халкъдиз хас ярж, лишан я. Мисал яз, лиф – ислягъвал, къуьр – кичӀевал, сикӀ – амалдарвал... Лекъ лагъайтӀа, къегъалвал я.

Фикир виридалайни гъаф шиирдин эхиримжи кьве цӀарцӀи желбзава: «Чун лекъер хъиз рекъин герек!» КӀелзавайда фагъумзава: лекъ гъикӀ рекъизва? Лекъ халис итим хъиз рекъизва, итим – халис лекъ хъиз.

Къейд ийин хьи, Седакъет Керимовадин юбилейдиз талукъарнавай мярекатар 27-декабрдиз СтӀал Сулейманан районда давам хъана. Къасумхуьрел, И.Тагъирован тӀварцӀихъ галай медениятдин дараматда шаирдин гуьрметдай чӀехи мярекат кьиле фена. Ана СтӀал Сулейманан райондин кьил Саид Темирханова, ФЛНКА-дин кьил Васиф Гъсанова, чкадин администрациядин, интеллигенциядин векилри, шаирри, гьикаятчийри, муаллимри, милли эдебиятдал рикӀ алай ватангълийри иштиракна.

Мярекатдал рахайбуру Седакъет Керимовадин уьмуьрдин ва яратмишунрин рекъикай чпин фикрар лагъана, адан шиирар кӀелна, манияр лагъана.

Максим АЛИМОВ,

Дагъустандин Къхъирагрин КӀватӀалдин секретарь ва лезги эдебиятдин хилер регъбер.

«Лезги газет», 2023-йисан 28-декабрь.

«ЛЕЗГИ ГАЗЕТДИН» РЕДАКЦИЯДА МУГЪМАНВИЛЕ

Магъачкъалада акъатзавай «Лезги газет» «Самур» газетдин кӀвалахдарриз бубадин кӀвал хъиз клани я. Адал кьил чӀугун тавурла са вуч ятлани

квараиди хъиз жеда чаз. Лезги халкъдин рикӀи ина ягъизва лугъуз жеда. Дагъустандин медениятда хъсанвилехъ кьиле физвай вакъайрикайни цӀийивилерикай гъар жуьредин шад хабарар ина ван жеда. Чи тӀвар-ван авай къелемгълиярни и редакцияда гьалтда вал. Газетдин кӀвалахдаррихъ галаз лезги члалакай марагълу

ихтилатрал илигун гъар гъилера чи рикӀйи жеда.

Рагъметлу Агъариза Саидов редактор тир члаварилай икӀ хъанва. Вуч хъсан я хьи, са береда чи газетдин чӀехи дуст тир и камалгълиди кутур баркаллу рехъ жегъил къелемгъли, шаир-журналист Мегъамед Ибрагъимова лайихлудаказ давамарзава. Бакудинни Магъачкъаладин журналистрин арада авай яратмишунрин муьгъ къвердавай генани мягкемди жезва. Гъавилай завай и гъилерани коллектив такуна Бакудиз

хкъез хъанач.

Алатай йисан 26-декабрдиз Магъачкъалада кьиле феи зи юбилейдин мярекатда иштирак авун патал аганвай «Сувар» ансамблдин солистар Жавагъир Абдулова, Решад Ибрагъимов, Эльвина Гъейдарова ва Агъмед Къурбановни захъ галаз санал алай.

Пандемиядилай гуьгъуьнлиз редакцияда сифте яз хъайи зун инин акунри рикӀивай шадарна. ЦӀийи кьилелай туькӀурнавай кабинетрин салагъади, цларай куьрсарнавай чи этнографиядиз талукъ шикилри рикӀ ахъайзавай. Редакцияда арадиз гъанвай тарихдин музейди лагъайтӀа, захъ лувар кутуна.

Мугъманар хушдаказ къабулай газетдин килин редактор, Дагъустандин Журналистрин КӀватӀалдин кьил Мегъамед Ибрагъимовахъ ва адан заместитель Куругъли Ферзалиевахъ галаз редакцияда кьиле феи ихтилатар рикӀелай тефидайбур хъана. Вичихъ зурба алакъунар авай жегъил шаир-журналист Мегъамед Ибрагъимова газет кӀвачел акъалдарун, адав генани гъаф кӀелдайбур агудун патал ийизвай алахъунри, мектебра тухузвай члалаз талукъарнавай олимпиададари, диктантри, интернетдай гузвай члалан тарсари, коллектив патал туькӀурнавай къулайвилери чи рикӀ ачухарна. Редактордин эрчӀи гъил тир тӀвар-ван авай къелемгъли Куругъли Ферзалиева ва коллективдин муькуь журналистрини адаз мукъувай куьмек гузва.

Газетдихъ икъван рикӀ кузвай къегъалралди а юкъуз чна мад гъилера дамадна.

Эхъ, эхиримжи вахтара Дагъустанда ва кьеце патан уьлквейра лезги члал жегъил несилдиз кланарун, ам вилик тухун патал

«Лезги газетдин» редакцияди кьиле тухузвай кӀвалахар руьгъ кутадайбур я.

Чун редакциядай гъаф савкъатар гъаз хтана. Абурун чи къелемдин дустари эхиримжи вахтара лезги члалал чапдай акъуднавай ктабар я. Идалай чӀехи савкъат женни? Чна чка атунивай «Самурдин» кӀелдайбур а ктабрихъ галаз танишарда.

С.КЕРИМОВА

«NAKAM ARZULAR» TƏQDİM OLUNDU

Ötən ilin dekabrın 25-də Qusar şəhərindəki Heydər Əliyev mərkəzində yerli müəllif Nurlan Ağabəyovun şəxsi vəsaiti ilə ərsəyə gətirdiyi "Nakam arzular" bədii filminin təqdimatı keçirilmişdir. Rayon ziyalılarının və gənclərin iştirakı ilə keçən tədbir maraqla qarşılanmışdır.

Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı, filmin ssenari müəllifi və prodüseri olan N.Ağabəyovun tədbirə qusarlı qaziləri, şəhid ailələrinin nümayəndələrini dəvət etməsi ictimaiyyət tərəfindən razılıqla qarşılanmışdır. Yeni nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasına xidmət edən 1 saat 20 dəqiqəlik bu film gəncləri narkomaniyaya, spirtli içkilərə aludəçiliyə, ümumiyyətlə zərərli vərdişlərə yox deməyə səsəyir. Quruluşçu rejissor baş rolun ifaçısı, xaçmazlı aktrisa Könül Məmmədovadır. Filmin çəkilişlərinə Qusar, Quba və Xaçmaz rayonlarından həvəskar aktyorlar cəlb olunmuşdur. Çəkilişlər Qusar rayonunda aparılmışdır. Filmə tamaşa edən qusarlılar müəllifə öz razılıqlarını bildirmişlər.

Qeyd edək ki, filmin ssenari müəllifi Nurlan Ağabəyov "Nakam arzular" bədii filminə görə "Simurq" mükafatına layiq görülmüşdür. Mükafat ona Bakıda təqdim olunmuşdur.

НАШ ЧЕМПИОН

Абасов Амир Халид оглы родился в 2008 году в городе Невинномысск Ставропольского края Российской Федерации. Родители Амира родом из села Пирал, Гусарского района.

В 2014 году семья переехала в Баку. Когда мальчику исполнилось 8 лет отец отдал его в секцию бокса, ведь Амир с самого раннего возраста проявлял интерес к этому виду спорта. Сначала он занимал места в детской возрастной категории.

После очередной победы, Амир был принят в Азербайджанскую Федерацию Бокса. И уже в июне 2022-го года он впервые стал Чемпионом Республики Азербайджан в своей весовой категории.

Совсем недавно, 14-го января 2024-го года, Амир получил звание двукратного Чемпиона Республики в своей весовой категории. Мы очень им гордимся и желаем ему новых достижений и больших побед!

«САМУР»

ГАФАРГАН

Акач	– дагъдин лиф
Алачарпан	– жив кваз кьвадай марф
Алпи	– кьисмет
Ашри	– азаб
Атлар	– сергьят
Бацлу	– гъвечи гам
Бургьа	– мягъкем
Буфа	– кутлуннавай цулер
Гацум	– лал
Гьек	– клей
Дангу	– гитІ
Икьи	– жими тушир
Ицли	– кьез квай
Канда	– пис
Кенек	– кІерецрин сорт
Клампи	– турп
Къух	– кьецил кьвал
Кьаткьа	– амалдар
Кьунчи	– гъвечи рафт
КІацІ	– тоннель
КІиисар	– кьенсидин ширин цилер
Легъ	– кьамиш
Леме	– шулу
Ментеш	– кьайдасуз
Мерф	– туьрездин кьил
ПикІ	– кІарасдин кьаб
Рекьед тар	– тутун тар
Ресед	– дуьзвал, кьайда

ДЕМ ПРОШЕЛ НА УРА

14 января в «Zuğulba Saray» в Баку с большим размахом прошел вечер лезгинской музыки и танцев - Дем.

Несмотря на суровые погодные условия зал был полон гостей, желающих весело провести время.

Приветственное поурри под живое звучание Лезгинки - так Дем открывали участники ансамбля «Сувар», а руководитель ансамбля Завир Наджафов приветствовал всех присутствующих в зале.

Среди выступавших перед публикой был глава лезгинского культурного центра «Самур» Имран Рзаев, отметивший важность проведения таких вечеров культуры.

В этот вечер звучала разная «Лезгинка». Благодаря прекрасному, высокопрофессиональному союзу музыкантов ансамбля «Сувар» и приглашенных из оркестра легендарной «Лезгинки» из Махачкалы артистов Казбека Караева и Саида Омарова музыка лилась и струилась, погружая

участников Дема в волшебный мир кавказских танцев.

Для гостей свои хиты исполнили Джавахир Абдулова, Эльвина Гейдарова, Бахруз Гаджибеков, прозвучали любимые народ-

ные мотивы. Со специальной программой выступил и девичий состав ансамбля «Сувар».

Не обошлось и без конкурсов и викторин, где победителям были вручены и

памятные сувениры

- лезгинские национальные папахи и носки «куьлутар» ручной работы, книги на родном языке.

Ведущие - очаровательная Джавахир Абдулова и импозантный Ильгар Гулиев постарались сделать вечер поистине незабываемым. Гости угощали любимыми блюдами лезгинской национальной кухни - цклан, шаклыкла, иситла.

Почетным гостем вечера был мастер своего дела, хореограф государственного ансамбля «Лезгинка» неподражаемый Назир Идрисов.

Слушать музыку прекрасно, танцевать же под живое звучание — совершенно непередаваемое удовольствие! Так описывали гости свои эмоции в конце вечера.

Мирвари ШИХОВА

Baş redaktor
Sədaqət KƏRİMOVA

www.samuronline.com
sedagetkerimova@gmail.com

✓ **Экв гун патал кана кІанда.**

✓ **КІанивал кьалуря, тІакІанвал чьунуьх.**

✓ **Вахтуни вири кІвалахар чирда.**

Ünvan: AZ 1073 Bakı,
Mətbuat prospekti,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
3-cü mərtəbə, 101-ci otaq.
055-530-10-05